

Серйозними протиріччями законодавства є норми, закладені в Законі України «Про житлово-комунальні послуги». Зокрема закон визначає, що тарифи на житлово-комунальні послуги встановлюються органами місцевого самоврядування на рівні економічно обґрунтованих. У разі встановлення тарифів на ЖКП нижче за рівень економічно обґрунтованих цей орган має передбачити дотацію на покриття різниці між установленими тарифами та їхнім фактичним розміром.

Перше протиріччя: орган місцевого самоврядування — це міська рада, його виконавчі органи, а також районні та обласні ради. Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи рад наділені повноваженнями встановлювати й погоджувати тарифи на послуги ЖКГ. А відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» і Бюджетного кодексу України, право виділяти дотацію, тобто розпоряджатися бюджетом має виключно рада, і рішення як із затвердження, так і з внесення змін до бюджету приймають виключно на пленарних засіданнях ради. Виходить, що виконавчий комітет як орган, що встановлює тарифи, повинен мати і право відшкодовувати різницю у разі встановлення тарифів на рівні, нижчому за економічно обґрунтований. На практиці ж виходить, що він ставить раду перед фактом необхідності виділення дотацій із бюджету, тобто втручається в бюджетний процес.

Для усунення цього протиріччя потрібно в Законі України «Про житлово-комунальні послуги» чітко розмежувати повноваження місцевих рад та їх виконавчих органів, а в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» питання тарифної політики віднести до повноважень місцевих рад.

Ще одна проблема — це синхронізація перегляду тарифів. По-перше, потрібно вивести затвердження й узгодження тарифів із регуляторної процедури, тому що цей процес не визначає, хто з ким вступить у господарські відносини, а є тільки однією з умов договору. По-друге, треба на законодавчому рівні зобов'язати органи місцевого самоврядування переглядати тарифи на послуги ЖКГ відразу ж після зміни будь-якого з них. Наприклад, у разі зміни тарифів на електроенергію потрібно переглядати всі інші тарифи, до складу яких входить електроенергія.

ПИТАННЯ ПОДАЛЬШОГО ЗАКОНОДАВЧОГО РОЗВИТКУ НОРМ ІНСТИТУТУ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

К. М. ВРУБЛЕВСЬКА, аспірант кафедри господарського права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Здобувши незалежність Україна успадкувала багатий ресурсний та виробничий потенціал при вигідному географічному розташуванні, однак не була здатна до самостійного розвитку і наразі рівень національної економіки

значно поступається кращим світовим зразкам. Саме тому, в сучасних умовах розвитку ринкової економіки на теренах України все більшої актуальності набувають питання правового забезпечення нових господарських інститутів, до яких у тому числі належить інноваційне інвестування. Адже нові технології та доцільні організаційні рішення здатні підвищити економічний стан держави. Однак держава повинна не лише забезпечити умови для формування та стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, а й розробити ефективні механізми управління цими процесами.

Так, в Україні згідно з Законом «Про інноваційну діяльність» основними формами державного регулювання інноваційної діяльності є: формування і реалізації державних, галузевих, регіональних та місцевих програм; створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності; фінансова підтримка виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності; підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури. Таким чином, розвиток відносин в інноваційній та інвестиційних сферах сьогодні невідкладно потребує конвергенції відповідного нормативного матеріалу в єдиному механізмі забезпечення інноваційного інвестування.

Основними правовими формами інвестування є корпоративна (шляхом створення та/або участі в господарській організації) та договірна (шляхом укладення договорів інвестиційного характеру).

Перша передбачає інвестування в господарську організацію (її майнову базу, статутний чи складений капітал) шляхом її створення, участі у такій організації з метою отримання певного соціально-економічного ефекту. Однак, корпоративне інвестування може бути обтяжливим чи навіть неможливим для інвестора з огляду на вимоги законодавства щодо використання певних організаційно-правових форм для здійснення певних видів господарської діяльності. Корпоративне інвестування може здійснюватися з використанням різних організаційно-правових форм: унітарного підприємства, господарського товариства, кооперативу, створення відокремленого підрозділу іноземним суб'єктом господарювання.

Друга ж, договірна форма, є однією з двох основних правових форм інвестування, опосередковуючи не лише вкладення інвестицій, а й організацію інвестиційного процесу. У сфері інвестування укладаються договори, різні за своїм спрямуванням: одні з них опосередковують вкладення інвестицій з метою досягнення певного соціально-економічного ефекту, інші – виконують допоміжну роль, забезпечуючи надання учасникам інвестиційної діяльності різного роду послуг, що сприяють більш ефективному інвестуванню, але не є обов'язковою складовою інвестиційного процесу.

Разом з цим, недоліком чинного законодавства є те, що і досі не передбачено спеціальних договірних форм щодо інвестиційної передачі інноваційних продуктів, разом з тим у чинному законодавстві містяться окремі види договорів, які опосередковують ті чи інші фази інноваційної діяльності. До таких договорів можна віднести такі: договори на виконання науково-

дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт, спрямованих на доведення науково-технічних результатів до стадії практичного застосування; договори про відчуження (придбання) виключних прав або ліцензійні договори про використання готових результатів інтелектуальної діяльності; договір комерційної концесії; засновницький договір; договір про трансфер технологій, але далеко не усі вони є інвестиційними за своєю природою. Тому, принципово необхідною є позиція законодавця саме щодо кола договірно-правових форм, які притаманні саме інноваційному інвестуванню.

Не дивлячись на те, що чинне законодавство України не деталізує договори, за допомогою укладення яких може здійснюватись трансфер технологій, слід зазначити, що однією з правових форм передачі технологій є договір комерційної концесії (франчайзингу).

Підтвердженням зазначеної недосконалої правової регламентації є те, що Господарський кодекс України виокремлює лише одну договірну форму в межах цієї діяльності – договір на створення і передачу науково-технічної продукції, а цієї діяльності – договір на створення і передачу науково-технічної продукції, а Законом України «Про інноваційну діяльність» вказаний вид договірних відносин взагалі не регламентований.

Попередня редакція Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» містила перелік договірних форм трансферу технологій, серед яких був і договір комерційної концесії.

Саме договір комерційної концесії (франчайзингу), якщо його предметом є передача технологій, є ефективною формою трансферу технологій. Даний договір є найбільш прогресивною формою господарського договору, за яким здійснюється передача технологій. Адже особливістю інноваційного франчайзингу є його спрямованість на використання таких технологій, які здатні значним чином підвищити технологічний рівень виробництва.

Незважаючи на велику кількість нормативних актів, фахівці у сфері інноваційного права справедливо стверджують, що на сьогодні законодавча база України з питань правового забезпечення інноваційної діяльності перебуває в розібраному стані – розрізнений, внутрішньо неузгоджений правовий матеріал не дає змоги досягти головної мети – забезпечити повномасштабне регулювання суспільних відносин, пов'язаних з інноваційними процесами. З метою повного, узгодженого та системного правового забезпечення функціонування національної інноваційної системи необхідний комплексний правовий акт, який би визначав правові засади функціонування інноваційної діяльності, найбільш оптимальною формою якого є Інноваційний кодекс України, проект якого розроблений та запропонований до прийняття Верховною Радою України. Менш радикальним вектором реформування законодавства у цій сфері може стати внесення відповідних змін до Господарського кодексу України.

Важливою проблемою залишається і відсутність на законодавчому рівні чітко визначених форм інноваційного інвестування. Зокрема, у Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» відповідні норми мали місце. Разом з цим, вони з часом були просто виключені

замість того, щоб розкривати їх сутність та деталізувати відповідні положення у інших нормативно-правових актах.

Неабияку роль у цих процесах має відіграти їх належне договірне оформлення. В якості основних договірних форм, які використовуються при створенні інноваційної продукції, застосовуються договір на виконання науково-дослідних робіт та договір на виконання дослідно-конструкторських і технологічних робіт. Видається за можливе виділити окремий договір інвестування в інновації, об'єктивність існування якого заснована на принципі свободи договору.

При цьому, можна виділити такі загальні кваліфікаційні ознаки для правових форм інноваційного інвестування: по-перше, інвестор є правоволодільцем; по-друге, предмет відповідних договірних відносин інноваційний продукт, який має бути захищений патентом. При цьому, вказаний предмет можливо поділити на загальний та спеціальний. До загального можна віднести: продукт (винаходи, ноу-хау і т. д.), технологію (це об'єкти промислової власності, що можуть бути використані у виробництві) та промисловий зразок. У свою чергу, спеціальний предмет – спеціальні види технологій (як приклад, біотехнології); по-третє, об'єктом цих відносин є інноваційне виробництво; по-четверте, результатом відповідної діяльності є отримання прибутку від реалізації інноваційних товарів та послуг.

Важливо зазначити, що інвестиційна політика на сьогодні є однією із складових господарсько-правової політики, яка, у свою чергу, включена до змісту економічної політики держави. Інвестиційна політика на сьогодні виступає одним із найважливіших та найактуальніших векторів реалізації економічної політики держави.

Окреслене коло питань слід віднести до перспектив наукових досліджень у вказаній сфері. На доктринальному рівні, а потім – і на законодавчому – необхідно визначити правові форми інноваційного інвестування. Необхідною також є розробка класифікації договорів, предметом яких є передача інноваційного продукту та розробка класифікації договорів інноваційного інвестування.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

О. О. КРАМАРЕНКО, студентка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Однією з актуальних проблем сьогодення у сфері житлово-комунального господарства України є забезпечення населення якісною питною водою, водовідведення.